Ta tumgrepp på poesi

Skönlitteratur för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Lyrik, dramatik, sagor och myter - Svenska/Svenska som andraspråk, Årskurs 4-6

Syfte

Att ge en möjlighet att både läsa och skapa poesi på ett prestigelöst och opretentiöst sätt, för att få en ingång till lyrik som uttryck. Med en större antologi (som till exempel Svensk poesi) också möjlighet att möta dikt från väldigt många olika tider och reflektera över likheter och olikheter genom tiderna.

Läraren reflekterar

För den som inte har prövat vill jag verkligen rekommendera en lagom vanvördig, elevaktiv, kreativ, prestigelös och enkel övning för att börja närma sig det lyriska språket: ”tumgreppspoesi”. Här får eleverna en styrd och tydlig arbetsuppgift som på ett lekfullt sätt erbjuder möte med alla möjliga poeter och stilar och som skapar samtal om ord och innebörder.

Metodbeskrivning

Eleverna jobbar parvis. De behöver en antologi och något att skriva på (antingen dator eller papper och penna). Instruktioner till eleverna:

- Ta “tumgreppet” och se var du hamnar. Skriv av den rad som fingret pekar på, med författarens namn inom parentes.
- Gör detta sju gånger.
- Ordna de sju raderna till en dikt. Du får göra nya radbrytningar, men inte ändra några ord. Skriv författarnamnen under dikten.
- Ge dikten en titel.

Lärarens tankar efter lektionen

Det är enkelt med flera väldigt goda effekter:

- här LÄSTES dikt – eller i alla fall diktrader. Utan rädsla eller oro, det här var ju ”på lek” utan krav på att göra analyser eller förstå svåra saker. Och då kan man plötsligt läsa riktigt svåra saker! Och man kan resonera med varandra om vad sjutton orden och fraserna betyder.
- här UPPTÄCKTES dikt – eller i alla fall diktrader. De flesta hittade ju i alla fall en eller ett par diktrader som ”var väldigt bra formulerade” Jotack, det vore väl konstigt annars kan lärarhjärnan komma på sig med att tänka – men i själva verket är det en för de flesta av (mina) elever NY upptäckt. Det finns cool text i denna bok!
- här TALADES om dikt – genom att jobba ihop två och två var eleverna tvungna att tala med varandra om verserna de ”hamnade på”. Det lästes högt och resonerades, skrattades (åt somt som blev helt obegripligt till exempel) och klurades. Hur får man ihop de givna raderna till något med i alla fall något slags sammanhang? Kan vi hitta nån mening? Kan vi skapa mening?
- har SKAPADES dikt – om än med andras byggstenar. Men som mina elever konstaterade: det blev ju mycket bättre än man kunnat tro? ”Det låter ju bra!”. Ja, det är kanske inte så konstigt, eftersom var och en av de rader som eleverna slumpmässigt fått fram i själva verket är frukt av en enskild diktares möda och skicklighet… Klart som tusan

CC BY NC SA

att det i någon mening blir bra. Och i uppgiften att ge det samplade verket en titel händer något mer än bara ”rubriksättning”; här ges möjlighet att börja förstå något om tolkningsramar, om vad en titel ger för ingång i det vi läser, att olika titlar faktiskt ger olika läsningar till precis samma ord i övrigt. God erfarenhet!

Och dessutom fick alla någon slags kontakt med ett par svenska lyriker. ”Vad hette hon? Karin? Hur stavar du det där B-O-Y-E?” ”Vilket töntigt namn: Gunnar! Haha! Sa du Ekelöf?” Som lärare var det ganska underbart att gå mellan bänkarna och höra den svenska parnassens namn respektlöst flyga omkring i rummet.

Elevexempel

Fler dikter finns här

Lgr22 Syfte

Utveckla förmåga att läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Centralt innehåll*

Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Epik, lyrik och dramatik. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.

Betygskriterier*

Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter med **mycket gott** flyt och visar **mycket god** läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med mycket god säkerhet. Eleven för **välutvecklade** resonemang om innehållet i olika texter. Eleven visar också **mycket goda** kunskaper om skönlitteratur och de sammanhang som olika verk har tillkommit i.

* årskurs 7-9